

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exhortationes|| Ad|| Religiosos

Dirckinck, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1704

Regula 2.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51834)

Deuteronomium, Virgam Moysis, visos contra Adversarios defendet ac
columnam Nubis & Ignis conserve- denique in coelestem promissionis cor-
mus & sequamur: Illa enim nos du- ram. lacte & melle divino ma-
cet, illa lumen affundet, perfectio- nantem feliciter intro-
nis obstacula detegit, devia ostendit, concordet reddet, atque indi-
ducet.

REGULA II. SUMMARI.
DE FINE SOCIETATIS.
EXHORTATIO I.
IN EANDEM REGULAM.
De fine Societatis JESU.

T H E M A.

*Nunc verò liberati à peccato, servi autem facti Deo, habetis
fructum vestrum in sanctificationem; finem verò
vitam eternam. Rom. 6. 22.*

VEL:

Finis hujus Societatis est, &c. Reg. 2. Summ.

QUONIAM finem suum appetunt: quaedam in eum naturæ instinctu feruntur, ac moventur: quaedam præviâ cognitione finis, motu & actione liberâ, in eum tendunt. Res animâ carentes, & animantia cætera, ipso naturæ pondere, aut instinctu in fines suos, moderante Authore naturæ, feruntur. & nunquam omnino aberrant: Homines verò, præviâ cognitione seipsum in finem suum movent: Sed hoc vel maximè est dolendum, feras animantes, cæteraque Conditoris opera, nunquam à fine suo aberrare; Homines verò, ratione eminentes, ita à fine suo plerumque deflectere, & res inanissimas sectarij

I.
Finis no-
stet in ha-
vita salus
& perfe-
ctio.

secularis ut juraveris, illos finem suum nec cognoscere, nec desiderare: Alios enim videas divitiis cumulandis, alios honoribus adipiscendis, alios voluptatibus & deliciis aucupandis ita, totâ vitâ, distentos, tanquam si in iis, finis eorum, beatitudo, atque omne bonum, positum collocatumque foret: cum tamen certum sit, illos, qui finem suum, beatitudinem scilicet æternam non intendunt, & non allequantur, in omnibus actum agere, nullam quietem, aut satietatem reperire, æternum abjectos, desolatos, tortos, inquietos, perditos, ac desperatos esse; a felicitate Beatorum excludendos; ac tyrannicæ Dæmonum potestati subjiciendos. quod milienis accidit, qui mundum hunc ingrediuntur, & per mortem egrediuntur, ac totâ vitâ, nunquam cognoscunt, quem in finem conditi, mundumque ingressi fuerint.

Ne & nos tum creationis, tum propriæ vocationis nostræ finis lateret, eum S. Ignatii Regula 2. nobis proposuit nimirum *Salutem & perfectionem propriam, & alienam*: Quem finem ut melius cognoscamus, plura æstimemus, & studiosius in eum feramur, præsentis exhortatione, eundem declarabimus.

I. Postquam divina Bonitas, nos à gravioribus delictis secularibus liberavit & in religiosum Ordinem, tanquam servos suos adscivit: Habemus fructum nostrum (justitiæ & servitii divini) in sanctificationem, salutem, perfectionem. Atque hic est finis noster in hac vita: Salus, Sanitas, Justitia, Perfectio, & Sanctimonia: quæ ex Analogia sanitatis corporis, (quæ & salus dicitur, ut

dum sternutanti, aut bibenti, salus operatur) nullo negotio cognoscitur. Tunc enim homini sua constat sanitas & salus, si temperamentum bonum, complexio humorum moderata, membra integra, partes illæxæ, munia & officia sua naturalia, ut edere, bibere, dormire, laborare, &c. rectè ac liberè exercere valeant. Pari ratione & animæ sua inest salus, quando, domitis passionibus vitiisque subactis; temperamento est bono, potentiis integris & ad operationes spirituales, (quales sunt, preces fundere, Deum cognoscere, diligere, laudare, Sacramenta suscipere, &c.) expeditis. Secundum illud Eccli. 30. *Salus animæ est, in sanctitate justitiæ; & melior est auro & argento.* Atque ut in valetudine corporis, varii dantur gradus, dum alii sunt robusti, alii mediores, alii debiles; ita etiam in Spiritu & gratia.

At in quo hæc animæ salus, sanitas robusta, & perfectio, (ad quam, ex præsentis Regula, tum nobis, tum proximis procurandam incumbere impensè debemus,) consistit? An in longis, prolixisque orationibus? An in largis Eleemosynis? An in rigidis jejuniis, aut aliis corporis castigationibus? Nequaquam sanè; hæc enim non solum reperiri possunt in imperfectis, sed etiam in Phariseis & peccatoribus. Num igitur in paupertate & contemptu divitiarum? Minimè; quis enim Diogene in vase, loco Domûs, habitante, & Bianthe, aurum suum omne, in mare projiciente, pauperior? Nec tamen perfectionem assecuti fuere. Nec ipsimet Novitii Religiosi, tamen omnia relinquunt,

O

quant,

1.
Finis no-
ster in hac
vita salus
& perfe-
ctio.

quant, hoc ipso perfectione beantur: in his paupertas est perfectionis initium, non finis: inchoatio, non consummatio. In quo igitur ea animæ salus & hujus vitæ perfectio ac sanctificatio sita est?

S. Dionysius Areopagita L. De divinis. Nomin. c. 12. ait: *Sanctitas est omni scelere libera, omnino perfecta, & omni ex parte immaculata puritas.* Quæ hæc tria complectitur: 1. *Puritatem animæ*, ut ea à peccatis, vitiis, passionibus, & pravis habitibus libera & immunis sit. 2. *Soliditatem virtutum*, Humilitatis, Patientiæ, Obedientiæ, Resignationis, &c. 3. *Consummationem Charitatis.* Ut nimirum anima, ope divinæ gratiæ adjuvata, eò perveniat; ut summum amoris gradum, qui in hac mortalitate obtineri potest, ascendat: Summum dico, non intensivè, cum Charitas in hac vita, semper crescere & intendi queat; sed summum, ratione modi diligendi, dum scilicet Deum super omnia, & omnia in ipso & propter ipsum duntaxat diligentes, ipsi, quantum vitæ hujus fragilitas permittit, cogitatione, affectu, & operatione inhaeremus. De ejusmodi anima, dici potest illud, Psal. 44. *Astitit Regina (vitiis & passionibus dominans,) à dextris tuis, in vestitu deaurato: (Charitatis) circumdata varietate, (virtutum)*

Hæc igitur est salus & sanitas animæ in hac vita, hæc est perfectio, quam nobis aliisque procurare debemus: Hæc est nobilissima optatissimæque Justitiæ, cujus fructus est sanctificatio, ad quam aspirare toto corde debemus: Hæc est omni ex parte immaculata pu-

ritas, in qua quicquid desiderabile à nobis est, eminenter reperimus, omnique concupiscendi rationes, ac boni utilis, jucundi, & honesti illecebras deprehendimus. Si enim Thesaurum utilem desideramus; perfectio est ejusmodi Thesaurus: nam *Simile est regnum Cælorum Thesauro abscondito in agro.* Matth. 3. Si Manna ad gustum & voluptatem appetimus; perfectio Manna est: *Vincenti dabo Manna absconditum.* Apoc. 2. Si honorem, dignitatem, & regnum ambimus; perfectio est regnum Dei, quod intra nos est, & quod indes à Patre cælesti postulamus: *Adveniat regnum tuum.* O Thesaurus abditus! ô Manna absconditum! ô regnum absconditum, non solum sæcularibus; sed etiam multis Religiosis! Et tamen Thesaurus, Manna, Regnum, omnibus mundi thesauris, delictis, & regnis, infinitè præstantius: de ea enim, sub Sapientiæ nomine, asserit Sapiens, *Thesaurus infinitus est hominibus.* Sap. 7. Ad quam, in altera vita, thesauri, delicti, regna sine fine in omnem æternitatem duratura subsequuntur.

II. Altera pars, seu alter finis, quem vi hujus Regulæ, nobis aliisque procurare oportet, est vita æterna; *Finem vero vitam æternam:* id est, æterna corporis, animæque beatitudo obtinenda in cælesti Patria. Verùm ut clariùs hunc finem nobilissimum cognoscamus, plurius æstimemus, & totis viribus ad eum obtinendum contendamus; quid est *Vita æterna*? I. Est expultrix ac fugatrix mortis temporalis & æternæ, quæ stipendium & supplicium peccati

peccati est. 2. Est vita vitalis & perfecta, quæ animalis, quæ humana, quæ Angelica, quæ divina est, omnibus boni radix. Vivit ibi memoria, recordatione omnium præteritorum: vivit ibi intellectus, cognitione & visione Dei: vivit ibi voluntas, fruitione omnis boni: vivit ibi appetitus concupiscibilis & irascibilis, & sensus omnes, suisque fruuntur deliciis: Verbo includit hæc vita omnes delicias, opes, honores, & omnium vitarum, sensuum, potentiarum oblectationes. Vitam hanc pulchre describit S. Augustinus L. 22. de Civ. Dei. 30. *Quanta, inquit, erit ibi felicitas, ubi nullum erit malum, nullum latebit bonum, vacabitur Dei laudibus, qui erit omnia in omnibus. Beati qui habitant in Domotua, Domine, in sæcula sæculorum laudabunt Te. Deinde præmium Beatorum essentialiter exponit. Præmium virtutis erit ipse, qui virtutem dedit, & qui scriptum, quo melius aut majus nihil potest esse, promisit: quid enim est aliud, quod per Prophetam dixit: Ero illorum Deus, & ipsi erunt mihi plebs: ego ero, quæcumque ab omnibus honeste desiderantur, & vita, & salus, & vitæ, & copia, & gloria, & honor, & pax, & omnia bona; sic enim & illud recte intelligitur, erit Deus omnia in omnibus, ipse sine erit desideriorum nostrorum.*

Deinde erit vita hæc, non mille annorum, non mille millionum annorum, sed æterna: æterna enim esse debet ut sit beata. Teste S. Augustino l. 83. quæst. 35. *Quid enim est, ait, aliud beatæ vivere, nisi æternum aliquid cognoscendo habere? Quæ circa ea demum vita beata, quæ æterna est: Quid verò æternum est, &*

quod æternitate animam afficit, nisi Deus? Unde Christus ait Joan. 17. Hæc est vita æterna, ut cognoscant te solum verum Deum, & quem misisti JESUM Christum. Quid verò est æternitas? Est duratio semper præsens, est unum perpetuum hodie, quod non transit in præteritum & futurum. Quid est æternitas? Est ævum ævorum, ait S. Dionysius de Divin. Nom. c. 10. quod non interit, sed eodem modo semper se habet. Quid est æternitas? est stabilis immutabilitas & immortalitas. Quam diu durabit æternitas? Semper: post mille annos, post centum millia annorum, post mille milliones annorum, necdum finis, necdum medium, necdum principium æternitatis; sed ejus mensura est semper: quamdiu durabit semper, tamdiu durabit æternitas. Quamdiu Cælum erit Cælum, quamdiu Terra erit Terra, quamdiu Deus erit Deus, tamdiu durabit æternitas, tamdiu Beati erunt Beati; sicut erat in principio, & nunc, & semper, & in sæcula sæculorum. Hæc ergo est vitæ beatæ æternitas, quæ ut ait Boëtius L. 5. de Consol. Prosa 6. Est interminabilis vitæ, tota simul & perfecta possessio. O chara veritas! inquit Sanctus Augustinus: vera æternitas, æterna felicitas, Deus meus!

Videtis, Charissimi, quam sublimem & præstantem Societas nostra sibi finem præfixum habeat, ad quem toto conatu tendere & aspirare debemus. Hic finis fuit, ad quem Christus Dominus noster è cælo in terras descendit; ut mundum salvificet: Ego veni, ut vitam habeant, & abundantius habeant. Joan. 10. Vitam gratiæ & gloriæ, vi-

tam æternam. Hic est finis ad quem à Christo vocati & missi sunt Apostoli; *Sicut misit me vivens Pater & ego misit vos: Ite in mundum universum & predicare Evangelium omni Creature; qui crediderit & baptizatus fuerit, salvus erit: Et habebit finem, vitam æternam.* Hic finis quoque nobis propolitus est & præfixus: *Attende tibi & Doctrina, infra in illis, hoc enim faciens, & teipsum saluum facies, & qui te audiunt.* 1. Tim. 4. 16. Hic finis duplex sibi quodammodo subordinatus est, & mutuo alterum alter adjuvat, nec tantum accidentaliter sibi copulatur, sed potius ex natura hujus nostri Instituti, ita cohæret, ut ambo se mutuo pervadant, afficiant, modificent & promoveant: Nam salus perfectio propria, mirifice promovet alienam, atque ad eam necessaria est: studium salutis & perfectionis alienæ, incrementum est propriæ.

Quapropter Dilectissimi; cum jam nobilissimum finem nostrum, scilicet salutem propriam & alienam, cognoverimus, ejusque præstantiam, nobilitatem & sublimitatem perspexerimus; maximi illum semper faciamus & ad eum viribus totis contendamus. Primò salutem animæ nostræ & perfectionem

propriam, tanquam thesaurum incomparabilem, Manna suavissimum, regnum animæ nobilissimum. Deinde alienam; ut tam nos, quàm alios plurimos ad felicem æternitatem, ac vitam beatam perducere allaboremus. Hic est denarius, quem in vinea Domini laborando, toto vitæ nostræ die, acquirere nobis aliisque satagimus. Hæc est merces nostræ copiosa in Cœlis: Hæc est Corona gloriæ, quæ post bonum certamen nobis est reposita. Ad hunc finem, parentes, patriam, amicos, & omnia reliquimus; ad hunc finem, mundum & omnia, quæ in mundo possidebamur, aut sperare poteramus, deseruimus: ad hunc finem è mundi diluvio ad Religionis arcam confugimus; quare omnem industriam, conatumque adhibeamus; ut liberati à peccato, servi autem facti Deo, fructum nostrum habeamus in sanctificationem, finem verò vitam æternam; id est ut tandem ad claram Dei optimi maximi, visionem, amorem, fruitionem, in quo consistit æterna beatitudo & salus, cum plurimis aliis, feliciter eluctemur.

EXHOR-

EXHORTATIO II.
IN REGULAM II. SUMMARII.

De fine & mediis Societatis.

T H E M A.

*Habetis fructum vestrum in sanctificationem & finem
verò vitam aeternam.*

Providentia divina, & Sapientia aeterna, omnia in numero, pondere & mensura ordinat, atque attingens, à fine usque ad finem fortiter, disponit omnia suaviter, cuilibet Creaturae suae, ad finem praefixum, media apta ac proportionata attribuens. Si à natura ordiamur, avi, quam sapienter, ad volandum alas, pennasque concessit, & piscei pinnae ad natandum? Ardeae pedes oblongos & rostrum ad captandum pisces ex aqua in pabulum? Ciconiae pedes teretes & rostrum prolixum, ad ambulandum per gramen & arripiendam ranam lacertamve in nutrimentum? Lepori celeritatem ad fugiendum, canis venatico vim odorandi, & currendi ad insequendum? Bovi cornua, Leoni ungues, caeterisque animantibus arma ad sese tuendum? Homini cerebrum & alia instrumenta ad intelligendum? Quod si ab his ad supernaturalia ascendamus; homini non minus de mediis supernaturalibus, ad finem suum convenientibus, provisum esse animadvertemus: De Sacramentis scilicet, aliisque salutis aeternae adminiculis. Idem videre licet, in Ordinibus Religiosis, quorum singulis, ut inductione patet, fini suo consentanea media est elargita divina Providentia; atque hos inter etiam minimae Societati nostrae, quam sicut ad finem praestantissimum procurandae salutis & perfectionis propriae & alienae, instituit; ita convenient-

O 3

nien-

nientissima eidem media attribuit: quod præfenti exhortatione declarabimus; quò mediis præclarissimis tam benignè liberalitèrque à Deo concessis, ad finem nobilissimum consequendum strenuè utamur.

I.
Finis &
media
perfectio-
nis pro-
pria.

I. Quemadmodum finis est duplex, salus & perfectio propria; ac deinde aliena; ita duplicis quoque generis sunt media, ad duplicem finem subserventia. Intuamur primo loco primam finis nostri partem, eidemque correspondentia media, & Dei providentiam admirabimur. Saluti suæ vacare, & beatitudinem æternam quærere, omnes tenentur, sæculares, & peccatores, imò & Hæretici & Pagani. Omnium hæc est obligatio. Itud autem magis proprium est nostræ professionis ad perfectionem aspirare: hoc peculiare volumus, aut debuimus velle, cum Religiosi status iugo collum submissimus, cum secunda Christi vestigia insequi decrevimus cum Angelicæ vitæ amore, arctissimis nos ultro constrinximus vinculis: hoc perfectionis bonum, appetivimus, hoc elegimus, hoc quærivimus. Equidem quamvis certus essem de mea salute in sæculo, ex divina aliqua & evidenti Dei revelatione, nihilominus ad Religionem advolare, nec unâ nocte in sæculo manerem, hunc perfectionis thesaurum quæsiturus. Hoc cæleste Manna gustaturus, hanc in valle lacrymarum beatitudinem prærepturus, & Regnum Cælorum in terris possessurus: Licet enim nullum periculum damnationis esset, licet nullus teter inferni carcer exstaret, nulla obstaret purgatorii mora, imò licet nullum Cælum præ-

paratum esset, post hanc vitam, nulla gloria æterna promissa, nulla bonorum operum retributio expectanda, à liberalissimo JESU; imò licet ipse dulcis JESUS, pro nobis à Cruce suspensus non esset, nec cælestis vitæ formam suo exemplo tradidisset, per se est desiderabilis, & amabilis & quærenda perfectio vitæ, non utcunque, sed avidè & vehementer, quod à postulo insinuat, dum ad Hebr. c. 6. ait: *Ad perfectiora feramur*, non dixit *eamus*, sed *feramur*, hoc est rapiamur, impetu protuamus, quasi aliena & supercælesti vi acti: & media ad id opportuna promptè, alacriterque ac constanter adhibeamus.

At quænam media Religioso Societatis sunt adhibenda, ut tam ingens perfectionis bonum assequatur? Respondeo 1. Adhibeat necesse est media Christianis omnibus communia: quæ sunt observatio præceptorum omnium, usus virtutum Theologicarum & Moralium, sine quo Charitas observari nequit. 2. Usurpet media Religionibus omnibus communia, ad perfectionem Charitatis obtinendam utilissima: ut sunt vota essentialia; internus Dei cultus, per orationes, meditationes, lectiones, & alia Religionis opera: Item actus pertinentes ad corporis castigationem, ad perfectam sui abnegationem, & mundi renuntiationem plurimum conducentes. 3. Societatis Religiosus utatur mediis, nostro Ordini, quodammodo magis propriis & quidem primò illis, quæ ad internam animi devotionem, puritatem, familiaritatem & unionem cum Deo pertinent: ex quibus fons & origo

origo totius incrementi Spiritualis dependet. Eiusmodi sunt: meditatio horaria quotidiana, oratio, contemplatio & lectio, binaeque, Conscientia disculio, frequens & valde circumspetus Sacramenti poenitentiae usus: accurata de rebus Spiritualibus institutio, frequens de rebus hisce consultatio, & propriae Conscientiae, tam cum Superioribus, quam cum aliis Praefectis Spiritus communicatio. Peculiaris exercitiorum Spiritualium usus, non solum in ipso ingressu, sed perpetuo singulis annis, Exhortationum Spiritualium frequentia, familiaria de divinis colloquia. Secundò, alia sunt media, quae ad veram sui abnegationem, & affectus mortificationem adhibentur: qualia censentur: continuam, quoad fieri potest, in rebus omnibus mortificationem querere: munia, in quibus Humilitas & Charitas maxime exercetur, crebrò obire; portas sensuum quam diligentissimè custodire; honorum & dignitatum tum in Societate, tum extra, viam specialis voti obligatione, praecludere; Praesidium omnium, excepto Generali, electiones, ad ambitionem & discordiam tollendam, uni Generali reservare: ex quibus in Societate pax, concordia, animorum unio, & Charitas fraterna oritur; quam totis viribus inter suos Societas procurat.

Quàm convenientia sunt ista media, Charissimi, ad perfectionem omnimodam, consequendam? Quàm potentia & efficacia? Si igitur perfectionem, quae salus, & pulchritudo, & felicitas est animae, consequi desideretis, il-

la strenuè adhibere, & voti compotes evaderis.

II. Altera pars finis, quae perfectionem spectat proximorum, cum quoque nobilissima sit; consentanea quoque media requirit. Quanta sit excellentiae procurare salutem & perfectionem hominum, testatur S. Dionysius Areopagita de caelest. Hierarch. c. 9. ubi docet: *Divinorum omnium divinissimum esse cooperari ad salutem animarum. Secundum illud Apostoli 1. Corinth. 3. Dei adiutores sumus.* Ex quo rectè infert R. P. Franciscus Suarez Tom. 4. de Relig. Tract. 10. L. 1. c. 6. Finem illum esse supremum omnium, qui possunt esse in aliquo statu Ecclesiae: est enim finis Apostolorum à Christo Domino eis praefixus: est finis Episcoporum & Praesulum Ecclesiae, quorum est, ut ait S. Dionysius, *alios purgare, illuminare, perficere*: Idem eleganter tradit S. Gregorius Nazianzenus Orat. 1. Episcopis non solum tribuens perfectionem propriam, tanquam illis propriae debitam, his verbis: *Antistiti vnitum est, non quàm optimum esse, ac novas subinde virtutum accessiones facere; siquidem virtutis suae praesentiam multitudinem ad mediocritatem traditurus sit*: Sed etiam de fine alios perficiendi ita disserit: *Huius scopus est, anima (proximi) pennas dare ac mundo eam eripere, Deoque dare, divinamque imaginem, aut manentem conservare, aut periculatam fulcire, aut dilapsam in pristinum statum revocare.* Hic denique est finis ut idem Sanctus Doctor scribit: & scopus totius divinae providentiae erga homines, & Incarnationis Christi, omniumque laborum eius.

Idem

II.
Finis &
media
perfectionis
alienae.

Idem autem ille finis, scopus quoque est Societatis nostrae, licet aliter ad Episcopos, aliter ad Clericos Religiosos pertineat: illis siquidem per se & principaliter his solum ministerialiter, ut loquitur Suarez, & delegatè, ac in subsidium Episcoporum, convenit.

Quenam verò fini huic adeò excellenti ac divino, media Filiis suis, Societas suppetat? variis ac multa, eaque præstantissima, atque utilissima: In his numerantur omnia ministeria sacra, quæ ad purgandos, illuminandos, & perficiendos alios plurimum conducunt: inter quæ locum principem obtinet Sacramentorum administratio, præsertim Exhomologeseos & Eucharistiae, quæ Instituti nostri maximè est propria, ut ex Bullis Pauli III. & Julii III. & Gregorii XIII. & ex forma Instituti, atque ex omnibus Constitutionibus notum, perspectumque est. Deinde huc spectat, Sacrificia Missæ, pro infidelium, Hæreticorum & Peccatorum conversione offerre: Verbum Dei prædicare: Catechesin rudibus ac pueris exponere: Exercitia Spiritualia S. Ignatii tradere: Sodalitias varia erigere: decedentes ad mortem sanctam disponere: missiones inter fideles & infideles obire, etiam in remotissimas Orbis partes, & barbaras nationes, votòque se ad id adstringere, ac peregrinari, etiam absque viatico, ex Eleemosynis, si necesse sit, vivendo; Denique Theologicas, Philosophicas, aliàsque scientias subtiliores tradere, humaniores literas cum pietate juventutem edocere; **Libris editis doctrinam variam com-**

municare; atque ita omnibus Orbis Christiani statibus, tam Ecclesiasticis & Religiosis, quàm sæcularibus subjecta & instrumenta apta præparare, quibus ad Dei gloriam majorem utantur & conferventur, nullum aliud emolumentum, nisi salutem animarum inde expectando: quemadmodum Sanctus Ignatius in Constitutionibus suis frequenter repetit.

Media hæc tam præclara, Charissimi, toto vitæ cursu, pro capacitate nostra, non sunt negligenda; sunt quidem uni ex vobis plura, alii pauciora à Deo talenta concedita; adeoque unus altero majorem his mediis fructum referre poterit; nullus tamen est ex vobis, qui suo tempore, hoc illòve medio, non valebit, animas complures Deo lucrari: & ipsius gloriam plurimum propagare; modò dicta media strenuè voluerit usurpare: Hunc igitur animum, hoc propositum concipiamus, in Tyrocinio nos pro viribus aptemus, atque eum in finem gratiam divinam ferventer indes imploremus.

III. Videor autem mihi audire, nonnullos admirantes & nobis objicientes; qui fieri queat, ut tam multa actio, quàm Societas proficetur, cum perfecta contemplatione conjungatur? Licet enim activa vita & contemplativa, ambæ sint sanctæ & forores, nec sibi contrariæ, ex ea tamen parte, quæ una requirit otium, alia negotium, non videntur simul esse posse in magna ac per se intenta perfectione: Ut enim argumentatur D. Thomas 2. 2. quæst. 182. a. 3. Cùm humana capaci-

III
Vita
va de
temp
ve co
judic

tas,

tas, valde sit limitata, non potest simul intendere contemplationi summæ venerationis, & amoris ac dulcedini ejus, & operibus misericordiae erga proximos.

Sed respondemus ex P. Suarez Tom. 4. de Relig. L. 1. c. 7. Primò hoc non esse impossibile cum divina gratia: & quamvis id difficile videatur, perfectam tamen virtutem circa difficile versari: atque ita difficultatem illam per Religionis providentiam, & perfectam institutionem, cum vocationis gratia posse superari. Nam 1. Societatis Providentia est singularis, quæ a Deo singularia obtinuit media & methodos orandi, meditando & contemplandi, & sollicita est, ut Filiis suis in instructione & educatione desit nihil. 2. Institutio Sociorum, præsertim in Tyrociniis, biennio est singularis: Nam in 3. p. Const. c. 1. §. 10. S. Fundator, valde commendat: Ut doceantur, ab illusionibus Dæmonis in spiritualibus exercitiis sibi cavere: veris solidisque virtutibus insilire, sive plures adint consolationes spirituales, sive pauciores. Deinde major Tyrociniis pars exercitiis vite contemplativæ impenditur: Et Tyrones in rebus spiritualibus instituuntur, idè primò experimentum Novitiorum est: *In spiritualibus exercitiis mensem unum, plus minusve versari, in examinanda conscientia, & antea vita recognanda & Confessione generali facienda, ac peccatorum suorum meditatione, tum in contemplatione mysteriorum vite Christi: tum etiam in Oratione mentali & vocali, juxta cujusque captum sese exercere.* Exam. c. 4. §. 10. Postea verò in decursu

probationis, in spiritualibus illis exercitiis maxime instruuntur, quæ pertinent ad usum Sacramentorum Confessionis & Communionis; docentur audire Missam, in ea ministrare; modus etiam legendi, meditando, & orandi cum fructu ostenditur: & idè p. 3. Constit. c. 1. §. 10. providetur, ut de his omnibus frequens sit sermo & eruditio ac cura, ut non solum addiscantur & memoriâ teneantur; sed etiam exercentur. Deinde hæc spiritualia exercitia, secundum Constitutiones etiam studiorum tempore continuanda: Unde 3. p. Const. c. 3. *Tanquam certum ducitur eos viros spirituales futuros, & qui sic in via Christi Domini nostri profecerint, ut per eam currere possint.* Ex quibus omnibus Providentia Societatis singularis satis constat & patet, ea quæ spectant ad vitam contemplativam primum ac præcipuum locum in ea tenere, & plurimum valere ad eandem cum activa copulandam, ut ex effectu ipso, & pluribus viris insignibus, & in utraque vita excellentibus, in Societate, manifestè elucescit.

3. Confert ad hoc plurimum Gratia vocationis. Quid autem est Gratia vocationis? Ut eam clariùs cognoscamus, cum sæpenumero ejus incidat mentio, audiendus P. Suarez L. c. §. 9. ubi ait: Neminem posse pro ratione sui Status, piè vivere, nedum perfectè, sine speciali Gratia Dei: & piè credendum, in dè moraliter certum esse, Deum unicuique Religionis dare specialem gratiam, quam communicat omnibus, qui ab Spiritu S. ad illam vocantur, ut finem instituti sui consequi valeant. Sic enim

P S. Tho-

S. Thomas in 4. d. q. 22a. 2. ad 9. dixit: *Ad quamlibet eminentiam Status, dari aliquam sanctitatem, cum sit tibi necessarium speciale auxilium Gratia. Et in Consecratione Virginum & alii hujusmodi benedictionibus dari Gratiam. Sensus autem est, non dari Gratiam ex opere operato, cum non sint Sacramenta: Sed dari specialem Gratiam auxiliantem, excitantem, & adjuvantem, quam Deus tribuit illis, quos in speciali Statu ac munere constituit, quaque indigent, ut Status sui ac muneris partes recte expleant. Ecce enim S. Joannes Baptista tot gratiis fuit exornatus, nisi ut praeret ante faciem Domini, parare vias ejus? Cur S. Paulus tantam gratiam insignitus, nisi ut Apostolico munere probe fungeretur? Per quem accepimus Gratiam & Apostolatium, Rom. 1. 5. & ad Ephes. 3. Ejus factus sum ego minister, secundum donum Gratiae Dei, quae data est mihi: Mibi enim Sanctorum minime data est gratia evangelizare investigabiles divitias Christi. Simili modo Moyse daturus regiminis socios & adjuutores, aiebat Dominus: *Aufferyam de Spiritu tuo. & dabo eu.* Ex quibus patet, quid & quanta sit vis Gratiae vocationis, & quod illius ope, poterimus vitam activam cum contemplativa conjungere.*

Quocirca, Dilectissimi, ut excellentissimum finem perfectionis propriae,

primo loco assequamur, media illa, quae Societas benigna & provida Mater suggerit, diligenter a nobis adhibenda sunt, tum quae nos cum Deo conjungunt, tum quae carnem & passiones in servitute redigunt. Deinde ut suo tempore, perfectionem alienam, magis no fructu, promovere queamus, illa media, quae divino huic, Apostolicoque fini proficua sunt, adhibebimus, prout ab Obedientia fuerit injunctum; nec posteriora impedimento erunt prioribus: Utraque enim ita ordinata & implexa sunt, ut quod servit ad perfectionem propriam, etiam juvet ad perfectionem proximorum; & quod ad perfectionem proximorum prodest, etiam ad perfectionem propriam conducit. Licet aliqua immediate ordinentur ad perfectionem propriam, mediate ad alienam, & vice versa: Adeoque omnia media Societatis dici possunt ordinata ad salutem & perfectionem proximorum; & omnia dici possunt esse ordinata ad salutem & perfectionem propriam. Ac denique hisce mediis, modo praescripto, utendo, actionem & contemplationem, juxta instructionem Societatis gratia vocationis opitulante, ita exercebimus; ut utramque maximo cum fructu & solatio nostro ac proximorum apte copulemus & conjungamus.

EXHORTATIO III.
IN REGULAM II. SUMMARI.

De Præstantia zeli animarum.

T H E M A.

Obsecro ut fiat in me duplex Spiritus tuus. 4. Reg. 2.

Vel ex Regula II.

Finis hujus Societatis est.

D prædictum geminum finem, salutis & perfectionis propriae & alienae, strenuo & indefesso labore ac sudore procurandum magno Dei & proximi amore, zeloque opus esse, quis non perspicit? Libro 4. Regum cap. 2. Legimus Eliseum ab Elia Magistro suo petisse: *Obsecro, ut fiat in me, duplex Spiritus tuus.* Respondisse vero Eliam: *Rem difficilem postulasti, attamen si videri me, quando tollar a te, erit tibi, quod petisti; si autem non videris, non erit.* 1. S. Thomas aliique Interpretes, Eliseum flagitasse

asserunt, præter Spiritum Propheticum, quo gaudebat, etiam Spiritum miraculorum, quo ad id tempus carebat. Res difficilis. 2. Alii censent postulasse duplicem portionem Spiritus, non comparatione Eliae, id enim verecundia non sivillet; sed respectu aliorum Prophetarum, quorum Pater spiritualis & Magister erat Elias; primogenitus vero (quibus duplex hereditatis portio jure debebatur) erat Eliseus. Res rursum difficilis. 3. Alii per Spiritum duplicem intelligunt Spiritum ardentem divinæ Charitatis, & Charitatis ac zeli erga proximos. Denud res difficilis; sed hæc nobis in Societate JESU ad finem nostrum assequendum, omninò necessaria; erimus enim.

P 2

enim.

enim, Deo favente, aliquando Verbi Divini præcones, qui in nova Lege Prophetarum locum obtinent, & zelatores animarum, ac miraculorum spiritualium, patratores: erimus Patres spirituales & Magistri aliorum, quibus duplex portio Spiritus Christi, Sancti Ignatii & Xaverii convenit. Erimus operarii in vinea Domini, in laboribus multis, in ærumnis & periculis, proindeque duplex iste Spiritus omnino nobis est necessarius: res difficilis; sed non propterea despondeamus animam: *δύσκολα τὰ καλά*: Difficilia, quæ pulchra: Obtinebimus autem hunc Spiritum. 1. Ferventi indies Oratione: *Obsecro fiat in me duplex Spiritus tuus!* 2. Consideratione; ut exponit S. Bernardus Serm. 3. de Ascensu, Si viderimus Christum, quando & quomodo tollatur in Cælum, & ad quam coronam & gloriam devehit: & cogitaverimus, nos in hoc exilio relictos, tanquam exules, & peregrinos, ad hoc unum, ut Deum & proximum diligendo, & juxta vocationem nostram animas lucrando, tandem etiam cum illo feramur in Cælum, & gloriam zelatoribus animarum debitam obtineamus.

Quem in finem zeli præstantiam exponemus.

Considerabimusque excellentiam hominis, animæ & zelatorum.

I.
Præstantia
hominis.

I. Excellentia prima, quæ ad ferventer postulandam hujus Spiritus gratiam, omnisque in proximi salute & perfectione procuranda difficultates generosè superandas animare nos potest, est nobilitas hominis; quam

ut melius percipiamus, ejusque naturam, dignitatem, ac majestatem intelligamus, peritiores audire necessesse est. Platoni L. 1. de Legibus, Homo dictus est *Divinum Miraculum*. Aristoteli L. 6. Ethic. c. 6. *Homo est, rerum quæ in mundo sunt, una omnium præstantissima*. Trismegisto homo appellatus est *Deiformis*, quasi forma quædam animata Dei & suo, id est summo omnium parenti, simillima. Protagora, *Homo est summum rerum mensura*. Plinio seniori, *Homo est animal Princeps ceteris imperatorum*. Theophrasto, *Idea quædam atque exemplar totius universi*: Atque hæc illi Authores profani de natura hominis pura, & quasi nuda, aliique ornamentis destituta. Verum ab his ad sacros Authores transeamus.

S. Jacobo Apostolo in Epist. cap. 1. 18. Homo dicitur *Initium Creatura Dei*. In Græco est, *primitia*: Ut enim primitiæ sunt primi fructus, quodammodo sacri, jucundi quàm maxime, præcipuoque honore commendati: Sic & homo Creaturas inter & Deo in primis facer est, ei que devotus, atque in paucis gratus atque jucundus. *Initium Creatura*. Occumenius interpretatur *primum & honoratissimum*. Addit S. Chrysostomus, *uti Initium, sic & finis*, sic licet tenuis ac pannosus. S. Ambrosius in Genesim, eum *Mundi Dominum ac Regem* nuncupat: *Processit postremus creaturarum omnium Homo, specie gratus, mente sublimis, ut omni esset Creatura miraculo, Quod & amet, & suspiciat, & reveretur*. S. Gregorio Nazianfeno Orat. 38. *Homo non est Microcosmus; ut vulgus autem*

H.
Præstantia
animæ.

autumat, sed magnus Mundus in parvo. Magnus, inquam, non mole, sed virtute & dignitate.

Si nobilis adeo Creatura est Homo, secundum naturam, qualis erit secundum gratiam? Sanè hæc præditus evadit imago Dei longè pulchrior & illustrior: Evadit per gratiam amicus, familiaris & Socius Ss. Trinitatis: *Ut Societas nostra sit cum Patre & cum Filio ejus / ESU Christo. 1. Joan. 1. 3.* Evadit Filius Dei adoptivus, & hæres Dei, & cohæres Christi, cujus hæreditatis magnitudo & præstantia, tanta est, ut verbis explicari, aut mente concipi nequeat: *Nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit, quæ Deus præparavit diligentibus se; 1. Corinth. 2. 9.* Evadit Frater Christi, Sponsa Spiritus Sancti, templum Dei.

Si igitur adeo nobilis Creatura est homo, an non operæ pretium est, si in inimicitia Dei sit, laborare pro viribus, ut Gratia Dei restituatur? Ut finis & initium Creaturæ omnis, Creaturarum miraculum, microcosmus, & magnus mundus, conditori placeat, & potestati Dæmonis eripiat? Et si in Gratia Dei est, ut perficiatur, templum Dei amplius mundetur? Frater, Socius, Hæres, Sponsa Christi gratior eidem reddatur?

II. Excellentia altera, quæ nos ad pægendum à Deo & exercendum strenuè zelum animarum impellere & excitare potest, est præstantia animæ rationalis: Hæc enim est quæ dat motum artibus, sensum corpori, actionibus vitam, valorem, felicitatem. Hæc

Prophetæ regio est hominis Gloria, quæ scilicet omnis petitur ab intus. Psalm. 107. Hæc Gentium Doctori est, *The-saurus in vasis fictilibus*, nimirum in luteo corpore, in carne rumpi facili, atque in terram, lutumque reditura.

Quisnam verò sit ejus valor, quænam dignitas, non aliunde melius quam ex pretio, quod pro ea à sapientissimo Redemptore, datum est, intelligitur. Quid igitur pro ea datum est? *Empti estis pretio magno*, inquit Apostolus 1. Corinth. 6. 20. At quonam illo? Ipsomet Christo, Dei Filio unigenito: nam ipse dedit pro nobis redimendis & pro anima nostra, Corpus suum, Sanguinem, animam, Divinitatem. *Qui dedit semetipsum pro nobis*, ait idem Apostolus ad Titum 2. 14. Quare meritò S. Bernardus cap. 3. medit. asseruit: *Totus quidem iste mundus ad unius animæ pretium æstimari non potest; non enim pro toto mundo Deus animam suam dare voluit, quam pro anima humana dedit: Sublimius ergo est animæ pretium, quæ non nisi Sanguine Christi redimi potuit. Nonne Dei Filius, cum esset in sinu Patris, à regalibus sedibus pro ea descendit, ut eam à potestate Diaboli liberaret: flevit ipsam; nec solum flevit; sed etiam mortis obtulit, ut pretiosi Sanguinis sui pretio eam redimeret. Aspice mortalis, pro te datur Hostia talis. Agnosce ó Homo, quàm nobilis est anima tua, & quàm gravia fuerint ejus vulnera. Hactenus S. Bernardus.*

Quæsit aliquando Servator noster. Matth. 16. 26. *Quam commutationem*

tionem dabit homo pro anima sua? Et ego hic cum illo inquirō & quidem primò an auri commutatio? An ipsi montes aurei? An mundi moles, si tota esset aurea? An æqua foret illius cum anima? Minimè. Appello Isaiæ fidem; sic loquentis & attentantis, cap. 13. 12. *Pretiosior erit vir auro, & homo mundo obrysa.* Si non auri, an non gemmarum, unionum, adamantum, sceptrorum, coronarum, libertatis & vitæ commutatio? minimè. Sicut enim Crassi opes, aut thesauri Cræsi, aut talenta Mydx, aut aurei montes, nihil sunt ad animæ pretium, ita nec Oceani gemmæ, nec diademata regia, nec libertas aut vita ipsa, cum anima sunt conferenda: Hæc enim omnia corruptibilia sunt, & corruptilibus emi non potest, incorruptibilis anima. Quibus ergo? Audi Petrum Arcanæ Theologiæ verticem: ait ille; *Pretioso Sanguine, quasi Agni immaculati.* Hoc tuum pretium est, o anima! Unde Redemptor ait: *Quid prodest homini, si mundum universum lucretur, anima verò sua detrimentum patiatur?* Lucretur mundum & ejus Castella, Oppida, Palatia, Regna universa; *Quid prodest homini?*

Hac de causa, Christus Salvator noster, hujus margaritæ tam pretiosæ peritissimus æstimator; tantopere salutem cupisvis animæ zelabat; ut aliquando Sanctæ Brigittæ affirmarit. L. 7. Revel. cap. 19. Si adhuc possibile esset, ut ego toties moreter, quot sunt animæ in Inferno; ita ut pro quali-

bet illarum, ralem mortem rursus sustinerem, qualem pro omnibus sustinui: adhuc Corpus meum paratum esset subire hæc omnia, cum liberti voluntate, & perfectissima Charitate.

Ex hoc animæ pretio, patet ad oculum, quàm nobile opus sit procurare ejusdem salutem æternam, nullumque in eo æstimandum esse laborem. Sanè hoc animæ pretium, hic Sanguis est, qui viros Apostolicos in campum, in pulverem cyocat, & per longos viarum anfractus, per sæva maria, & timendos æstus, importat in exteros orbes, & utramque solis domum, oprandumque nobis, ut & nos importari mereamur.

III. Excellentia tertia ab ipsis animarum zelatoribus petitur; quotquot enim tam in veteri, quàm nova Lege vixere, Patriarchæ, Prophetæ, Apostoli, Virique Apostolici Sanctitate illustres, in operibus zeli hujus exercendis strenui, indefessique exstitere. Et quidem in Lege antiqua, ut Eliam & Elisæum, Isaiam & Jeremiam, Ezechielem & Danielem, ceterosque Yates tacitus præteream, quanto animarum zelo exarsit Moyses populi Israelitici Dux, quando zelo succensus ex confidentia dicere ausus: *Aut dimitte eis hanc noxam, aut si non facis, dele me de libro, quem scripsisti.* Exodi 32. In Lege autem nova. 1. Christus Dominus & Redemptor noster, quanto animarum zelo fuit inflammatus, qui ad hoc Cælo

Pretio
zeli
rati

de

de regali folio descendit, mortalitatis nostræ Saccum induit, ut tanquam Pastor bonus, ovem perditam, id est, genus humanum, quæret, nec circumendo, clamando, invirando, prædicando fatigaretur, nec illos labores, sudores, & dolores refugeret, donec eam in ligno Crucis moriendo reperiret? 2. Ex hoc zelo vocati, missi, profectique sunt per Orbem terrarum Apostoli, ut animas quàm plurimas lucrarentur. *Venite post me, & faciam vos piscatores hominum.* Matth. 4. 19. Ubinam verò piscabuntur? in mari Gentilitatis, & Judæismi; quo innumeram piscum multitudinem in Ecclesiæ sagenam invehant, & in litus æternitatis pertrahant. Illo fine missi sunt: *Ita in mundum universum & predicare Evangelium omni Creatura.* Marci 16. Et illi profecti sunt, Domino cooperante & sermonem confirmante sequentibus signis. 3. Eodem zelo afflati fuere septuaginta duo Discipuli, qui cum Apostoli essent pauci, & messis multa, missi sunt, ut Apostolos adjuvarent, & Domino venturo viam præpararent: Ut refert Sanctus Lucas cap. 10. *Misi & alios septuaginta duos Discipulos in omnem Civitatem & locum, quo erat ipse venturus.* Ut veluti Apostolorum Coadjutores, animas ad fidem disponderent, instruerent, baptizarent, infirmos curarent, &c. 4. Simili zelo arsere viri Apostolici insequentibus sæculis, qui quæ concionando, quæ circumendo, quæ libros conscribendo, quæ laborando sudando, & Sanguinem profunden-

do animas DEO lucrari contendunt, tum Ecclesiastici, Episcopi & Presbyteri; tum ex variis Ordinibus Religiosi, ac denique ex Societate nostræ minimæ, Sanctus Ignatius, Sanctus Xaverius, Barzæus, Anchieta, Campianus, Garnettus, Caniæus, aliique innumeri.

Ut & nos hisce animarum zelatoribus annumeremur, Societatis albo inscripti sumus, Tyrociniumque auspicati, ut virtutes ad munus istud Apostolicum necessarias nobis comparemus; sine quibus nihil effecturi sumus, & gravissimis in conservatione cum proximo periculis animæ exponendi. Præclare monet Sanctus Gregorius Nazianzenus, Apologia 1. *Officium, inquit, Presbyteri (& cuiusvis proximum ad salutem & perfectionem adjuvantis) celestem quandam vitæ rationem exigit: debet enim prius ipse purgari, deinde purgare alios; debet ipse Sapientia instrui, deinde alios eadem instruere: debet ipse lumen fieri, & alios postea illuminare; accedere ad DEUM, aliosque ad ipsum ducere; sanctificari, & alios sanctitatem conferre.* Ex neglectu autem hujus Ordinis & processûs, videlicet proficiendi in se, ut aliis quis proffit, nascitur tractare de rebus Spiritualibus, absque Spiritu, & de divinis absque sensu; quod grave adeo, ac molestum, huic sancto Doctore accidit, ut, sicut ipse faceret, in desertum secesserit, ne Prædicatores quosdam de Spiritu, sine Spiritu tractantes, & Verbum DEI prædicantes,

cantes,

cantes, cum lenociniis verborum, ad placendum hominibus, coram intueretur. Idcirco sanctus quoque Patriarcha noster hominibus Societatis, magno opus esse aiebat Thesaurorum, & ut loquuntur Negotiatores, capitali devotionis, fervoris, & zeli, præcipue ad concionandum & convertendum; quod magni momenti negotium sit, rebelles ac duras movere in bonum voluntates, cordaque saxorum instar indurata emolliere.

Quamobrem, si Societatis nostræ finem attingere cupimus, duplici Elia Spiritu, Charitatis DEI & proximi, ac præsertim, zeli animarum nobis opus est: ut autem illum à DEO obtineamus, is crebro à nobis est flagitandus: *Obsecro fiat in me Spiritus tuus duplex!* Qui est Spiritus Christi & Apostolorum. Deinde crebro consideremus ac in meditationibus nostris proponamus nobis hominis præstantiam, tum quoad

naturam, tum quoad gratiam. Item excellentiam animæ, pretioso JESU Sanguine redemptæ; ac denique nobilitatem & exemplum illustræ, Moyse & Prophetarum, Christi Domini & Apostolorum, nostrorumque Patrum primipilorum; qui nihil nisi animas desiderare, sitire ac quærere videbantur. Ad extremum, nos Tyrocini tempore apremus, purgemus, ac perficiamus, quod, DEI instrumenta apta evadamus, plurimisque animas, omnibus mundi Thesauris pretiosiores, lucremur. Consideratæque hac earum nobilitate; in Apostolicis functionibus, Christi, Apostolorum, Discipulorum Christi, aliorumque athletarum vestigiis insistentes, nullos labores, sudores ac molestias reformidemus, aut subterfugiamus.

EXHOR-

EXHORTATIO IV.
IN REGULAM II. SUMMARI.

De actionibus zeli à Novitiis exercendis.

T H E M A.

Zelus Domus tue comedit me. Joan. 2.

VEL:

Impense in salutem & perfectionem propriam & proximorum incumbere. Reg. 2.

UM Redemptor noster, Joan. 2. *Fecisset quasi staggellum de funiculis, & eiecisset è templo oves & boves & columbas vendentes*, subjungit, Sanctus Evangelista, *Recordati sunt Discipuli ejus, quia scriptum est.* (Psalm 68. 10.) *Zelus Domus tue comedit me.* Id est, *Zelus seu fervor, ardensque studium promovendæ gloriæ templi tui, in quo tu, ô Domine, quasi in domo tua habitas; atque indignatio;* quam in vendentes, qui illud profanant & pessumidant, concepisti, *comedit me*, id est, absorbit me. Simmachus vertit, consumpsit, exedit me, sicut ignis ferrum consumit, & in se transmutat, ut jam non ferrum, sed merus ignis esse videatur. *Tempus est ut incipiat judicium à Domo Dei*, ait Sanctus Petrus 1. Epist. cap. 4. A Domo sua Christus Dei Filius cepit, ex illo bruta animantia, terrenaque sectantes lucra flagello expulit. Quo facto docet Reges, Episcopos, Sacerdotes, Religiosos, Prælatos, imò & ipsos Novitios, ut à domo sua incipiant, & vitia

Avari-

Avaritiæ, Superbiæ, Iracundiæ, Lurariæ; cæterosque brutos affectus eiciant. Nemo illorum patietur in aula sua; aut cubiculo stabulari suæ aut boves, & patietur suis; bobusque sordidiores stabulari mores? Præteritis reliquis, agam hodie de Novitiis ostendamque, quomodo à domo sua incipere debeant, & actus zeli animarum exercere; idque *impensè*, studiose, diligenter & ferventer juxta Regulam secundam, ob harum actionum excellentiam.

I.
Actiones
zeli ani-
marum.

1. Actiones zeli enumerat Sanctus Albertus Magnus in Paradiso cap. 26. ubi inquit: *Zelus animarum verus & perfectus est, quando quis sanctis meditationibus, ferventibus desideriis, lacrymis, orationibus, vigiliis, jejuniis, prædicationibus, confessionibus, consiliis, doctrinis, atque aliis operibus bonis, pro salute animarum laborat.* Primam igitur, quam Sanctus Albertus zeli actionem numerat; est

1. *Meditatio*, quæ sæpe instituenta est de præstantia hominis, nobilitate animæ, exemplis zeli, relucen- tibus in Christo & sanctis Apostolis, de magnitudine præriorum, quæ peccatores amittunt, de infinitate & æternitate suppliciorum infernalium, quæ peccatores incurrunt. Zelum enim, (teste Cornelio à Lapide in capit. 33. v. 10. Deuteronomii) maximè acuit cogitatio æternitatis: Quis enim contra peccata non zelet, si cogitet illud: *Momentaneum quod delectat; æternum quod cruciat? Quis pro felici æternitate sibi aliisque assicuranda, labores*

omnes, dura omnia non ambiat? Hic ignis zeli exarfit in meditatione Davidis, unde exclamabat: *Zelus Domus tue comedit me.* Psalm. 68. 10. Inde oriebatur zelus Sancti Francisci Xaverii, & Sancti Francisci Seraphici, de quo Sanctus Bonaventura in vita ejus L. 1. cap. 9. Meditentur itaque Novitii, futuri aliquando factores æternitatis; & comedat eos, absorbeatque 1. Zelus Domus suæ, id est sui ipsius, seu propriæ salutis & perfectionis. 2. Domus probationis & Fratrum suorum. 3. Domus Ecclesiæ. 4. Domus totius mundi. D. Chrysostronus perpendens, à duodeno Apostolorum numero, convertos ad Christi fidem tot populos, scilicet à Thoma Indos, ab Andrea Archivos, à Joanne Asianos, à Thadæo Mesopotamios, à Chanano Ægyptios, à Bartholomæo Armenios; Stimulum sibi peracrem addi sentiebat, & pudore suffusus, ignaviam suam deplorabat, ac zeli defectum in se inculcabat: Homil. 47. in Matth. *Si duodecim homines, inquit, putà Apostoli, totam penè farinam orbis fermentarunt; animo versa, quanta sit nostra malignitas atque ignavia, qui cum jam innumerissimus, has gentium reliquias convertere non possimus, qui vel mille mundis satisfacere deberemus.*

2. *Ardens desiderium* divinæ gloriæ & salutis animarum, oritur ex meditatione desiderii, quo Deus esurit salutem animarum & gloriam suam; & desiderii, furoris & rabiæ, quo Diabolus cupit animas perdere atque instar Leonis rugientis devorare. S. Maria

Maria Magdalena de Pazzis hoc inflammata desiderio, de se fatebatur, Christoque asseverabat; *Adeo desiderio conducere animas ad te; ut mihi sit poena hoc desiderium; & hac poena est adeo mihi gravis, quia desiderium hoc implere nequeo, ut mihi sit instar cuiusdam inferni.* Ac proinde legi audiens vitam S. Francisci Xaverii, literasque Japonicas de conversione animarum, videbatur deficere præ desiderio, manendi in illis regionibus, cooperandi conversioni illarum animarum & subeundi pro illis martyrium. Vita. cap. 4. Hoc quoque desiderio æstuabat Divus Chrysostomus, qui Homil. 44. in acta Apost. hisce Auditores suos alloquitur: *Milles optarem ipse esse cæcus, si per hoc liceret, animas vestras convertere; adeo ipsi à luce est vestra salus mihi jucundior.* Tale desiderium & zelus comedat Novitium, 1. pro domo sua, seu seipso, est enim Domus & templum Domini, seu pro salute & perfectione propria. 2. Pro Domo Probationis ac Fratibus suis in Christo. 3. Pro Domo Ecclesie. 4. Pro toto mundo, ut omnes homines salutem & perfectionem consequantur.

3. Tercius zeli actus *servens oratio.* Quæ plurima à Deo impetrat, quamque Deus à nobis exigit. Ideo enim Deus Pater Sanctam Catharinam Senensem pro mundo universo iussit preces instituire, ut legitur in Dialogis ejus. Sancta Theresia, noctes integras pro conversione animarum, præsertim hæresi infectarum, orando & flendo infumebat. Et annis omnino quadraginta, quibus orationi se impendit, nihil vehementius Deum rogabat, quam

dilatationem gloriæ divinæ, & augmentum sanctæ Ecclesie. Oratione quoque sanctus Stephanus Paulum lucratus est, nisi enim Stephanus orasset, Ecclesia Paulum non haberet. Imitetur Novitius, preces atuentes ad Deum fundat, & zelus eum comedat. 1. Domus suæ, seu salutis & perfectionis propriæ. 2. Domus in qua habitat: quam deest sanctitudo. 3. Domus Ecclesie pro qua Christus Dominus Patrem oravit. 4. Domus mundi, tot milliones Infidelium, Hæreticorum & Peccatorum complectentis. Ut ex ea monstra scelerum & errorum ejiciat.

4. *Lacryma & compassio* ob statum miserimum, gravissimæque pericula peccatorum; aternâ scilicet damnationis. Ita flevit Jeremias, cap. 9. 1. *Quis dabit capiti meo aquam, & oculis meis fontem lacrymarum?* Ita flevit Salvator ex zelo, videns civitatem. Ita lacrymas fudit Paulus Apostolus, ut ipse scribit Corinthiis Epist. 2. cap. 2. *Ex multa tribulatione & angustia cordis scripsi vobis per multas lacrymas, ut sciatis quam Charitatem habeam abundantius in vobis.* Imitetur Novitius, fleat ante omnia peccata propria eaque corrigat. 2. Fleat peccata Fratrum suorum, eaque pro viribus emendare studeat. *Vis fratrem corrigere?* ait Sanctus Chrysostomus, *lacrymare, ora DEUM ex corde.* Sic quoque Sancta Monica lucrata est filium suum Augustinum: non enim poterat perire filius tot lacrymarum. 3. Fleat pro Ecclesia, in qua tot reperiuntur peccatores. 4. Fleat pro toto mundo, in quo tanta copia ruentium

ad oream : Et si non potest fundere lacrymas oculorum corporis, fundat lacrymas mentis, condoleat, compatiatur, angustietur, & pro iis clamet ad Dominum. Respice nos ex alto, Domine JESU! Emitte in nos ignem, quem venisti mittere in terram, & voluisti vehementer accendi: Misisti hunc ignem in Sanctum Ignatium, ut duceret Europæos; in Sanctum Franciscum Xaverium, ut converteret Indos & Japonios, in Gasparem Barzæum, ut lucraretur Armuzios, in Andream Oviedum, ut imbueret fide Abassinos, in Matheum Riccium, ut illuminaret Sinas, in Josephum Arichietam, ut ad Christum adduceret Brasilos; emitte eundem ignem in nos; & paulatim dispone nos; ut multa animarum millia, alias peritura, ad ovile tuum feliciter reducamus.

5. *Vigilia, jejunia & varia afflictiones corporis*, pro Deo placando, & salute animarum obtinenda. Sanctus Dominicus semel quotidie, pro peccatorum conversione se flagellis cæcidit. Sanctus Ignatius lacui gelido collo tenuis se immerfit, ut juvenem impudicum à lascivis amoribus abduceret. S. Maria Magdalena de Pazzis, præter extraordinarias corporis afflictiones, ex desiderio animas juvandi, à DEO infirmitates corporis, pœnas & tribulationes flagitabat: quin & ad pœnas inferni pro iis tolerandas se offerebat; cumque nonnunquam Deus preces ejus exaudiret, & morbos immitteret, dicere solebat, ista pati, singulari sibi esse solatio, pœnamque hanc gloriosam vocabat. In vita. Huc quoque spectat

opera, labores, sudores, & actiones quotidianas pro animarum conversione Deo offerre: ut prædicta sancta faciebat, atque ad id ipsum præstandum Moniales suas hortabatur, dicens: Offeramus Deo pro conversione animarum, omne id quod hodie facimus. Vel: Petamus à Deo tot animas, quot passus facimus per monasterium; vel quot acuum filium traducemus; vel quot verba in officio divino proferemus. In vita. Imitetur Novitius. 1. Pro anima suæ salute & perfectione. 2. Pro Fratibus suis. 3. Pro Ecclesia. 4. Pro orbe universo. *Quis comeditur zelo Domus Dei*, interrogat Sanctus Augustinus Tractat. 10. in Joann. & respondet: *Qui omnia, quæ forte ibi videt perversa, satagit emendare, caput corrigere, non quiescit.* Nec illum zelum potuit lat solum à Prælati, sed à quolibet: *Unumquemque, inquit, Christianum zelus Domus Dei comedit, in qua Domus membrum est.*

6. *Doctrina*, sive id catechesi fiat, sive concione, sive monitione. Quanti catechesin fecerit Sanctus Ignatius, patet ex eo, quod Professus, in formula votorum, promissionem de peculiari pterorum cura præscripserit. Et Sanctus Xaverius P. Gaspari Barzæo abiturio inter cætera commendavit, ut hoc munus, tanti ad salutem animarum momenti, alteri non committeret, sed sibi reservaret. Vita L. 6. cap. 16. Notis R. P. Philippum Scouville, anno præcedente piissimè defunctum, quanto studio annis 40. in missione, catechizandi munus obierit, quot libris impressis, quos manibus teritis, hoc

II,
A. G. uno
nich. per
stantia.

hoc negotium promoverit : quot sodalitatibus cum in finem institutis ; idem perurserit. Emulamini 1. Catechizate & predicare vobis. 2. Confratribus, per pia colloquia ; Veterani novellis, Scholastici Coadjutoribus 3. In Parrocchia, tanquam Domo vobis assignata. 4. Ad quoscunque divertere vos contigerit.

7. Septimus zeli actus est, exhortationes excipere indefessè. 8. Oculis infirmis & moribundis assistere. 9. Inimicos reconciliare. Hæc suo tempore, vos præstituros proponite : nuam verò, ut ab aliis Societatis nostræ viris maximo cum fructu præstentur, desiderate, orate, opera pœnosa & laboriosa offerite. Hæc si præstituris impensè, Regulam secundam ritè observaveritis, & singulis Charitatis & zeli, ferventisque indicia præbueritis. Si autem frigidus fueris, ait Sanctus Augustinus L. c. *Marcedus, ad te solum spectans & dicens: quid mihi est curare aliena peccata? sufficit mihi anima mea. Eja non tibi venit in mentem servus ille, Matth. 25. Qui abscondit talentum? Nunquid accusatus est, quia perdidit, & non quia sine lucro servavit? Nolite Fratres quiescere lucrari Christo, qui estis lucrati à Christo.*

II. Quantà verò actus isti zelosæ Charitatis sint nobilitate & excellentiâ, quis verbis expresserit? Si virtutum omnium regina est Charitas, quis actiones ab ea tanquam effectus promanantes nobilissimos præstantissimosque esse negaverit? præsertim cum illæ vobis cum Christo & Apostolis, Apo-

stolicisque viris sint communes. Agnovit hoc Sanctus Dionysius Areopagita, qui L. de cœlesti Hierarch. cap. 3. edixit: *Omnium divinorum divinissimum esse cooperari in salutem animarum.* Et Sanctus Joannes Chrysostomus Homil. 2. & 40. super Genesim: *Nihil ita gratum est DEO, & curæ, ut animarum salus, docendo nimirum & palam asserente Apostolo: Qui vult omnes homines salvos fieri & ad agnitionem veritatis venire.* Ut proinde meritò Sanctus Ignacius nos impensè voluerit, in salutem & perfectionem propriam & alienam incumbere.

Sanè si penitentiis, prædictas zeli functiones inspexerimus, eas, & infirmorum curationes, & Dæmonum ab Emergumenis expulsioniones, & mortuorum ad vitam reductiones, longè antecellere animadvertemus. Etenim 1. Cum avaritiæ, superbiæ, iracundiæ, libidinis febres, cateraque animæ pestes, omnibus corporis infirmitatibus, longè sint deteriores, quòd mortem adferant sempiternam; cuiam dubium esse poterit, illarum quoque curationem, longè præstantiorem esse, quod per actiones zeli perficitur. Deinde cum ob crimina lethalia Diabolus animam possideat, velut Dominus & Tyrannus, eamque velut æternæ damnationis ream, vinculis suis constrictam teneat, sine fine cruciandam; quis negaverit longè excellentiùs esse, ex ea Dæmonem expellere, quam corpus ad tempus vexautem, inde ejicere? Tertio illud quid est, haud dissimulor, mortuos suscitare & vitam

Q3

restit-

restituere; at an longè illustrius est, animam peccato mortuam, (Anima enim quæ peccaverit ipsa morietur, Ezech. 18.) ad vitam spiritualem revocare? Præclarè more suo id probat Sanctus Gregorius L. 3. Dial. cap. 17. recensens, quomodo sanctus quidam Monachus mortuum suscitavit: *Majus, inquit, miraculum est, prædicationis verbo, atque orationis solatio, peccatorem convertere; quam carne mortuum suscitare: in isto enim resuscitatur caro iterum moritura; in illo vero anima in æternum victura.* Gregorio Magno adtipulatur Sanctus Chrysostomus Tom. 4. Hom. 24. dum ait: *Paulum propterea admiratur, non propter mortuos, quos excitavit; nec propter leprosos, quos mundavit, sed quoniam dicebat: Quæ infirmatur & ego non infirmor? Nam etsi decies mille signa ad hæc adjeceris, nihil dices, quod ei possit conferri: ipse enim asserit, magnam sibi repositam esse mercedem, non quia fecit signa; sed quia infirmis fuit tanquam infirmus; & quando aliis se præponit Apostolis, non ait, plura quam ipsi signa feci; sed plus quam ipsi laboravi.*

Utique prædicto Ecclesie Doctore consentit doctissimus Richardus Victorinus Lib. 1. de præparat. in Cantic. cap. 44. ubi ait: Ignoro an possit hæc gratiâ, majorem aliquam DEUS homini conferre, quam ut ejus ministerio, homines perversi in melius mutantur; & de filiis Diaboli, filii DEI efficiantur. An fortè videbitur cuiquam majus esse mortuos suscitare? Ergone majus erit, suscitare carnem

iterum morituram, quam animam in æternum victuram? Ergone majus erit carnem revocare ad gaudia mundi, quam animam restituere gaudia cœli? Ergone majus erit restituere carni gaudia transeuntia, iterum peritura, quam animam reddere bona æterna, æternum mansura? O qualis dos, quanta dignitas, talem gratiam à DEO accipere! Non debuit Dei Sponsa à Sponso suo dotem aliam accipere; non decuit celestem Sponsum, Sponsæ suæ aliam dotem donare, quam ut per adoptionis gratiam, possit multos Dei filios gignere, & de filiis iræ, filiiisque gehennæ regni cœlestis hæredes adscribere. Hactenus Richardus.

Quare, Dilectissimi, cum tam varii, tamque multiplices sint æli Charitatisque functiones & exercitia, quibus ex Instituto nostri Legibus animas DEO lucrari valemus; & quorum aliqua modo possumus exercere, alia nondum, Sacerdotii defectu: saltem à Tyrocinio auspicemur, & Charitatis fortis & zelose fundamenta jaciamus; à parvis inchoemus: sæpe animas ad salutem perducere atdenter desideremus, ferventes pro earum conversione preces fundamus, lacrymas si non oculorum, saltem cordis emitamus, miserisque condoleamus; corporis afflictiones eum in finem Deo offeramus, quotidianas actiones illuc dirigamus, in instructione puerorum & rudium catechesi, omnem industriam ponamus, cumque nondum pro concione dicere, aut poenitentes expiare

piare valeamus, nec moribundis afflictere, aut dissidentes reconciliare possimus pro aliis, qui id possunt, ut efficaciter & feliciter istis muneribus fungantur, DEUM rogemus. Hæc ratione crescet Charitas nostra, proficiet zelus initio debilis, & cum tempore evadet, fortis ut mors dilectio, & dura sicut infernus æmulatio nostra, quibus

grandiores labores, molestias, ac difficultates pro DEI gloria & animarum salute vincamus & detriumphemus: atque ita DEO gratiora opera exhibebimus, quam si infirmos curamus: Dæmonia expelleremus, ac mortuos ad vitam revocaremus.

EXHORTATIO V. IN REGULAM II. SUMMARI.

Ostendit præstantiam Instituti, ex professo zelum animarum exercentis.

T H E M A.

Tu autem vade, & annuntia Regnum Dei. Lucae 9.

Vel ex Regula II.

Cælesia est Regi-
na illa, Christi
Regis Regum
Sponsa dilectis-
sima, aut ea Cha-
ritatis cyclade
exornata, de
qua Vates regius
Psalm. 44. inquit: *Assisit Regina à dex-
tris tuis, in vestitu deaurato, circumdata*
*varietate. Omnium scilicet Ordinum
Religiosorum, veste & instituto discre-
pantium, varietate circumamicta. Ad
hanc vestem polymytam Sponsa per-
tinent Ordines omnes, ac proinde om-
nes laude, nulli vituperio digni sunt.
Omnes enim, sunt castra Dei: Omnes
sunt terrestris caelum. Ex mente S. Joannis
Climaci, Grad. 4. Coll. 11. Omnes, ce-
leste S. Gregorio Nazianzeno Orat. ult.*
in

in Julian. *Sunt gregis Dominici primitie, columna & corona fidei, pretiosa margarita, templi illius lapides, cujus fundamentum & lapis angularis est Christus. Omnes*, Authore Sancto Laurentio Justiniano Serm. de S. Hugone. *Sunt terra sancta, in quibus puritatis custoditur candor, & quantum fas est, celestis vite præferuntur insignia. Omnes sunt, ut asseruit Deus Pater S. Catharinæ Senensi Dial. cap. 155. 158. 164. Veluti navicula securo, pro recipiendis animabus, qua currere volunt ad perfectionem, ut eas tutissimè perducas ad portum æternæ salutis. Omnes ergo laude digni sunt, quamvis alter altero sit perfectior.*

Cum verò nonnulli Novitii nostri, quandoque tententur à Dæmone, ut, quem semel amplexi sunt, Ordinem deserant: ostendam Instituta illa, quæ ex professione, non solum saluti & perfectioni propria, verum etiam alienæ vacant, esse aliis præstantiora eo fine, ut Novitii nostri, ad institutum nostrum, amandum, æstimandum, in eo perseverandum, ejusque finem assequendum excitentur.

I.
Ordines
Apostolice
munia
obviantes
præstant
solitariis.

I. Tentat nonnunquam Diabolus, tranquillitatis osor, turbationis author, Novitium Societatis, objicitque præstantiam cujusdam Ordinis in solitudine degentis, sibi uni vacantis, orationi, contemplationi, ac psalmodiæ unice intenti: fateor equidem, præstantes hæc Religiones sunt, actusque nobiles circa quos versantur: Deum enim laudare, contemplationi vacare, in choro psallere, Angelicum opus est: at ex Charitate, zelo & misericordia ignorantes docere, peccatores ad mellorem su-

gem reducere, verbum Dei prædicare, &c. Longè est nobilior; ac proinde Institutum his ex professione vacans aliis est præstantius; cum Charitas, Religionis virtutem dignitate superet.

Probatum id primò exemplo ipsiusmet Christi Domini Redemptoris nostri, qui in infantia & juventute, vitam privatam & solitariam egit, orationi & contemplationi deditus: at jam maturus, vitam hanc in actuam commutavit, animarum salutem quaesivit, Evangelium suum mundo annuntiavit, peccatores convertit, & in his usque ad mortem perseverando, instituti hujus præstantiam abundè demonstravit. Si enim institutum quoddam, itudivine foret dignius, illud utique sibi, Apostolisque suis ac Discipulis commendasset. Sed nihil reperit præstantius, nihil dignius; in eo enim est consummatio Charitatis. Deinde Sanctus Joannes Baptista, quo inter natos mulierum non surrexit major; infantiam & adolescentiam in oratione, contemplatione, vitæque privata traduxit, at virilem ætatem ingressus, eremum deseruit; ex antro deserti prodit in publicum, penitentiam prædicavit, baptismum abluvit, hominibusque ad Christum, mundi Messiam adduxit; quod priore munere fuit excellentius.

Confirmari idem potest exemplis Sanctorum vitæ solitariæ cum primis addictorum, qui datâ opportunitate, animarum saluti procurandæ tanquam operi nobilissimo, deesse noluerunt. De magno Antonio refert Sanctus Athanasius in ejus vita; illum aliquando, ad resistendum hæreticis Alexandriam

diam ex eremo descendisse; nec unquam defuisse multitudini ex orbe universo, undique ad se affluenti, quin doceret & verba salutis impertiretur; quod opus, sanè nobilius fuit, quam si soli orationi & contemplationi vacasset. Similiter de Sancto Benedicto refert Sanctus Gregorius L. 3. Dial. c. 8. Eum non solum plura Monasteria edificasse, atque instituisse, in vita & moribus; verum etiam in monte Cassino, templum idolorum evernisse, & oppidanos, incolasque præceptis Christianis imbuisse. Ex quibus liquet, viros hosce sanctos opera zeli animarum maximo in pretio habuisse, ac quieti, & solitudini suæ anteculisse.

Probatur 2. Autoritate Doctoris Angelici; qui 2. 2. quæst. 30. art. 4. docet; misericordiam cultui divino præferri, secundum illud Osee 6. 6. *Misericordiam volo & non sacrificium.* Non quod misericordia, quæ hominem respicit, præstantior sit actu sacrificii, ut manat à Religione, quæ Deum respicit, & inter virtutes morales primum locum obtinet; quia Dei cultus est, teste D. Thoma 2. 2. quæst. 81. art. 6. Sed quia misericordia, quæ animarum salutem succurrit, à Charitate imperata est, quæ virtus Theologica, Religione, ceterisque virtutibus moralibus est excellentior. Rursus idem S. Doctor 2. 2. quæst. 92. art. 2. ad 3. disertè tradit; nobiliorem esse modum provocandi homines ad devotionem, per doctrinam & prædicationem, quam per cantum. Atque hac de causa Episcopis, Prælati, & Diaconis, quibus per doctrinam & prædicationem morta-

lium animas ad Deum provocare competit, non esse insultandum cantibus, ne hæc ab excellentioribus, majoribusque munitis retrahantur: allegatque ibidem S. Gregorii Magni, Pontificis exemplum ac decretum: qui Romæ sedens coram S. Petri Apostoli corpore, ordinavit, ut Diaconi verbum Dei annuntiarent, non cantui vacarent: Subdiaconi verò, alique minoribus ordinibus initiati, in choro Deum canendo laudarent, apposita quoque pœnâ: Si quis contra hoc decretum fecerit, Anathema sit.

Si igitur quandoque contigerit tentari Novitium Societatis, trahique ad vitam solitariam, in qua plus queat vacare orationi, expendat nobilitatem actionum zeli animarum, & vocationem suam circa has versantem, magis altimet: & ad easdem vel à Tyrone se præparet, atque excitet exemplo R. P. Didaci Martinez, viri à Societate nostra zelosissimi, qui crebrò de hac Regula secunda Summarij, meditationem suam instituebat, sibi que identidem oggererat: Didace, religiosi hominis est, nosse Institutum suum, & observare illud, ac de ipso rationem reddere mundo. Institutum autem Societatis est, salus & perfectio propria, deinde salus, ædificatio, & perfectio proximorum; idcirco cures choro, scito obligationem tuam, atque huic omnibus viribus tuis responde & fac satis.

II. Altera tentatio Tyrone Societatis invadens, ut experientia docuit in variis, est, aspirare ad rigorem majorum, ordinemque penitentis, junioris.

R

junius,

II
Præstanti
austeritati
deditis.

junis, vigiliis, ciliis, aliisque corporis afflictationibus crebrioribus deditum: ut verò tentationem ejusmodi facilius Tyro retundat; scire eum oportet. Instituta propria, alienaque salutis ac perfectionis studio & labore ex professo occupata, aliis his non occupatis, licet rigidioribus præcellere. Quamvis enim austeritates hæc sanctæ ac Deo gratæ sint; longè tamen Deo gratiores sunt actiones, promoventes salutem & perfectionem animarum. Patet id rursum. 1. Exemplo Christi Domini Salvatoris nostri, qui vitam communem elegit, ut zelum animarum melius exerceret. 2. Opera pœnosa proficunt ea exercenti, opera zeli multis proficua sunt. 3. Opera pœnosa opera sunt penitentis & mortificationis; opera zeli, opera sunt Charitatis, quæ virtutum Regina est, sunt opera misericordis spiritualis, quæ aliis præstantiora existunt.

Diserte ac prolixè id probat Divus Chrysostomus, Homil. 25. in Epist. 1. ad Corinth. in qua ita loquitur: *Licet jejuando, humi dormiendo, corpus maceraveris, nullam autem proximi curam habueris, nihil egregium feceris...* Tu igitur, mi frater, quamvis fame conficiaris, quamvis humi jaceas, quamvis cinerem comedas, quamvis insuper lacrymis mades, & nihil cuiquam proficias (seu proffis) nihil magnum facis. Idem Orator ait: *Orat. 5. contra Judæos ait: Quid huic potest comparari? Quod neque jejunium, neque humi peracta cubationes, neque pervigilia, neque aliud quidpiam potest efficere, effici fratris procurata salus:*

scilicet hoc, ut os tuum, aliis immundum plurimisque peccatis sedatum, fiat si. ut os Det: non homo, sed Deus istud promittit: Si unum quempiam eduxeris (de coeno flagitiorum) ut os meum eris. Scilicet os tuum purum, sanctumque evadet.

Apud Rosweidum in Viris PP. L. 1. cap. 16. Paphnutio Abbati in summa austeritate, ac majore, quam servetur in ullo Ordine Religioso, viventis, atque oranti divinitus revelatum est, eum non excessisse perfectionem cujusdam tibicinis, qui recenter à latrocinis, aliisque sceleribus abductus fuerat, cum autem accuratè Paphnutius eum examinaret, quidnam unquam ab eo rectè gestum fuisset, hoc solum invenit, quod adhuc vitam latronis agens, Virginem Deo devotam, cui erat à latronibus virium inferendum, liberavit; & alteri mulieri, in solitudine erranti, vim non intulerit; sed trecentis aureis donatam dimiserit, ut maritum cum liberis, ob debita in carcerem conjectum, liberaret. Si ergo hominem tantis ante criminibus obnoxium, opera Charitatis pauca æquarunt meritis tam sancti Eremitæ, in summo jejuniorum, paupertatis & carnis macerationis rigore, vitam agentis, quanto majorum meritorum cumulum parient, innumera opera Charitatis, zeli, & misericordis spiritualis, quæ in Societate cum gratia Dei præstamus, & tanquam annulos in catena aurea connectimus? Hæc igitur Tyro Societatis, ad ordinem rigidiorum, à Demone sollicitatus, opponat, vocationem suam maxime ducat; firmèque teneat veritatem sententiam.

sententia, à Sancto Dionysio Areopagita prolata. c. 3. de coelesti Hierarch. *Bivivum omnium divinissimum esse, cooperari Deo in salute animarum.* Dedant igitur se alii operibus penosis maximis ac plurimis; tu fini tuo consentaneis ac moderatis contentus, *vade & annuntia regnum Dei.*

III.
Præf. 107,
operibus
miserico-
diæ cor-
poralis
vacanti-
bus.

III. Alius inter Tyrones Societas, à Veteratore Ilygio nonnunquam tentatur, ut redeat aut ad statum mundanum, aut ad statum Ecclesiasticum, aut ad alium statum religiosum, in quo queat opera misericordiae corporalia obire, hospitalitatem exercere, esurientes pascere, ægris inservire, mortuos sepelire, largas eleemosynas distribuere valeat. Fateor, præclara ista sunt opera; & vix ulla magis in sacris paginis commendata, atque eleemosynæ: Eccli. 3. *Eleemosyna à morte liberat, & ipsa est, quæ purgat peccata, & facit invenire misericordiam, & vitam æternam.* Et in Evangelio legimus, Supremum Judicem in die iudicii, ita opera misericordiae corporalia laudaturum, tanquam si nullius alterius operis boni meminisset, *Venite Benedicti Patris mei: esurivi enim & dedistis mihi manducare.* &c.

At animas pascere, verbum Dei prædicando; morbos spirituales depellere instruendo, mortuos ob peccata, vitæ gratiæ restituere, absolvendo, aliæque Charitatis & misericordiae spiritualis opera præstare, an non longè Illustriora sunt opera? Si tanta promittit Christus illi, qui juvat corpus egeni, quod tamen non raro Deus vult affligere; quid præmii & laudis

obtinebit, misericordia spiritualis, cum anima, pro qua Christus mortem oppetiit, adjuvatur? Plus quàm cælum distat à terra, & plus quàm cælum majus est terrâ, excedit zelus animarum, excellentissimam & privilegiis dotatam virtutem eleemosynæ. An non Redemptor noster ipse præclaro id exemplo docuit? Vocat is ad munus Apostolicum non acrimen, dicens: *Sequere me: cumque ille respondisset: Domine permitte mihi primùm ire & sepelire patrem meum protulit Dominus auream illam sententiam: Sine ut mortui sepeliant mortuos suos: tu autem vade & annuntia regnum Dei.* Lucæ c. 9.

Idem docet S. Chrysostomus in Epist. 2. ad Corinth. c. 3. inquit: *Nihil est enim quod anima possit æquiparari, nec universus quidem mundus. Itaque etsi immensas pecunias pauperibus eroges, plus tamen efficiet, si unam converteris animam.* Idem Homil. 3. in Gen. ait: *Ut anima corpore melior est, ita his qui indigentibus pecunias & facultates suppeditant, majoribus premiis digni sunt hi, qui admonendo & continuè docendo in viam rectam supinos ac desides inducunt, monstrando eis virtutum divinarum fragrantiam & vitiorum malevolentiam.*

Hæc aliæque motiva inflammaverunt S. Ignatium, ut totus in eas actiones raperetur, ab initio conversionis usque ad vitæ metam. Exemplo est, quod egit Anno 1535. Aspetit, ubi indies catechesin explicuit, ter in hebdomade, licet æger, ad populum dixit, tanto concursu, ut templum omnes non caperet, clerum dissolutum & lubricum reformavit, lusuum veterum usum & abu-

sum sustulit, leuem seminarum ornatum, tam potenti oratione perstrinxit, ut in fletum ingentem erumperent, facies cadendo laniarent, capillum evelerent, & ornatum periculosum in signum poenitentis animi, publicè abjicerent. Leviculas personas ad pudorem adduxit, jurandi consuetudinem abrogavit: usum meridiane preceationis pro peccato lethali obstrictis, induxit, Solidaritatem S. Sacramenti ad curam pauperum honestorum, & occultâ penuriam pressorum, instituit: hæc fuere initia, postmodum in omni vita, continuata & mirè aucta Tanner. in Sac. apoll. imit. p. 13.

Ejusmodi quoque zelus, intar ventu vehementis, impellebat S. Indiarum Apostolum Xaverium, ut nihil nisi animas peteret: *Domine da mihi animas*, quibus conquirendis una non sufficiebat regio, sed ferebatur ex Italia Goam, Goâ in Indiam, in Malabariam, in Travancoridem, in Insulas Molucas, in Japoniam, denique in Chinam. Ut vita ejus recenset.

Non abfimilis zelus stimulabat S. Franciscum Borgiam, cum enim P. Jacobus Laynez secundus Societatis Jesu Præpositus Generalis, jussisset scribere, quotquot desiderarent, vel proficisci ad Indos, vel pueros docere Grammaticam, in Europa: suâ manu scripsit: optare se apud Indos sanguinem fundere pro salute animarum & Christi nomine, peteretque, ut ad hoc juvaretur: veluti *In vita ejus refertur*. Idem zelus in innumeris viris Apostolicis Societatis nostræ efluxit, quos partim Confessores, partim Martyres, gemino tomo Tannerus complectitur.

Quapropter Charissimi, si quandoque Cacoda non, tranquillitatis acquietis vestra hostis, ad vocationem vestram, sub prætextu vel solitudinis, vel austeritatis majoris, vel eleemosynæ dandæ, deferendam instiget, Institutum nostri excellentiam in memoriam revocate, & technas inimici facilè repellitis: vidistis enim Institutum nostrum quod Apostolicum est, & non solum propriæ salutis & perfectionis studio, sed etiam alienæ, ex sine præcipuo, occupatur; aliis orationi, contemplationi, psalmodiæ & choro dumtaxat vacantibus, esse excellentius: Quænammodum Christi Domini, S. Joannis Baptistæ, S. Antonii, & S. Benedicti exemplo, nec non Doctoris Angelici testimonio comprobavimus. Vidistis quoque Institutum nostrum, alia rigidiora transcendere, tamen quia Christum sequimur, multis optulamur, & charitatis, virtutis omnium præstantissima operibus concatenatis inharemus, quod S. Chryostomi sententiâ, omnibus austeritatibus anteponitur. Vidistis Institutum nostri labores, eleemosynis, aliisque misericordiæ operibus corporalibus præcellere, quia spirituales sunt, & circa animam milles corpore præstantiorem versantur. Quæ rationes S. Patriarcham nostrum, S. Indiarum Apostolum, S. Franciscum Borgiam, tanto zelo & fervore succenderunt. Eadem igitur & nos in vocatione, ejusdemque estimatione, non solum confirmant, sed etiam ad omnia charitatis & zeli opera, Instituto nostro consentanea, strenuè exercenda, regnumque Dei, pro viribus, omnibus annuntiandum animent, & inflamment.

EXHOR-

EXHORTATIO VI.
IN REGULAM II.

Ostendit, quàm sapienter S. Ignatius, ad finem Societatis consequendum, impedimenta removerit, media suppeditarit.

T H E M A.

Quis putas, est fidelis servus & prudens, quem constituit Dominus super familiam suam? Matth. cap. 24.

Vel ex Regula.

Uemadinodum Divina Bonitas S. Ignatium elegit in Ducem, Antesignanum, & Authorem Societatis JESU, sic eidem admirabile lumen, sapientia & prudentia, tam humana, quàm divina liberaliter ad omnia in Societate sapientissimè ad finem præscriptum ordinanda communicavit. Si quis enim penitius inspiciat, quàm multa, quàm varia, extra exemplum aliorum Ordinum & sancita Canonum, in Religionem suam, cum summa Pontificum &

Concilii Tridentini approbatione, inveniret, non dubitabit illum inter summos Theologos & Viros sapientissimos accersendum. Si quis perpenderit quàm cautè & prudenter impedimenta, quæ salutem propriam & alienam retardare poterant, amputaverit; sentiet in eo sapientiam Orbi regendo parem, quam in eo agnovit Julius III. Pontifex maximus: qui datum Ecclesiæ dixit ad instaurandas illius per orbem labes: si quis consideraverit, quàm apta & convenientia ad finem Societati præscripti media, quibus & ipse in gubernando usus, & suos ad finem intentum uti voluit, agnoscat in eo sapientiam totius Ecclesiæ Dei gubernanda capacem,

R 3

cem, ut agnovit Joannes III. Lusitanæ Rex, qui illum optavit in Petri Sede Pontificem, & cœli claves moderantem. Ob hanc summæ sapientiæ opinionem Ferdinandus I. Imperator nisi illo consulto, nihil prius Romæ ab Oratore suo tractari passus. Et Cardinalis Cueva, de ejus obitu certior factus, scripsit; Ecclesiam prudentissimi omnium capituli jacturam fecisse. Hanc autem prudentiam prorsus admirabilem S. P. ostendit, dum 1. finem nobilissimum Societati præfixit, de quo supra diximus. 2. Dum de medijs aptis, diu multumque consultando, Deum pro luce impetranda indefinenter oravit, meditando diu singula perpendit, aliorum prudentum consilia adhibuit. 3. Ex allatis in consultationem, judicium tulit, inutilia ab utilibus, mala à bonis secrevit. 4. Illa rejecit, meliora & aptiora ad finem prælegit & Societati præscripsit.

Hæc igitur duo, quomodo impedimenta huic nobilissimo fini contraria removerit, & media aptissima Societati tradiderit, in præsentis Exhortatione exponemus.

I.
S. P. Ignatius impedimenta Societatis removit.

I. Impedimenta removit S. P. N. quæ Societatis fini obstare poterant: Nam 1. *Primum impedimentum* est certus habitus: hic enim valde obfuisse fini Societatis; cum in eo non licuisset comparere inter infideles & hæreticos; qui in locis quibusdam pestilentioribus nostros hoc habitu incedentes lapidassent: quare à necessitate vestitus proscripsit & formam, & colorem, & materiam certam;

sed inter fideles quidem versantibus voluit esse Clericalem, honestum, & ad usum loci, in quo vivitur, accommodatum, neque professioni paupertatis repugnantem: inter infideles autem & hæreticos, quemcumque genio incolarum & propagandæ fidei, magis accommodatum.

2. *Alium impedimentum* est chorus, hinc S. P. N. tamen ipse plurimum ad illum afficeretur, choro etiam & plasmodià (uos absolvi voluit, ne in occupationibus continuis ad auxilium animarum pertinentibus, impedirentur; laudantibus salutare hoc propositum summis Pontificibus illudque confirmantibus constitutione, quæ incipit: *Ex Sedis Apostolicæ.*

3. *Tertium impedimentum* est certæ penitentia: quæ impedire possent labores Apostolicos: hinc neque ullam certam in corporis afflictionibus, ex obligatione subeundis, jejunijs, cilicijs, & alijs id genus mortificationibus, communem mensuram præscripsit (licet hæ non minus in Societate, quam in alia quavis Religione per DEI gratiam vigeant) sed unicuique assumendas permisit, quæ illi viderentur, cum approbatione Superioris, ad majorem sui Spiritus profectum convenire: scilicet ne nocuum virium inde passim, à majoribus pluribusque bonis peragendis, in procuracione animarum, impedirentur.

4. *Quartum impedimentum* est vitæ passim inusitata hominibus: Nam S. P.

S. P. non voluit nostros nudipedes incedere, grossis cucullis indui, sine lecto dormire; sed vitam communem agere, ut magis conformiter, iis quibuscum agerent, in exterioribus se habendo, facilius in animos influerent, idque conformiter ad vitam Christi; de quo, notâ questione, Sanctus Thomas de Aquino, fueritne conducibilis, Christum cultu austero, victuque incedere, an verò communi & familiari? Negativè respondet; Nam, qui cum aliquibus conversatur, inquit, convenientissimum erit, ut se illis in conversatione conformet, secundum illud Apostoli, 1. Corinth. 9. Omnibus omnia factus sum: & ideo convenientissimum fuit, ut Christus in cibo & potu communiter se, sicut alii, haberet. Et iterum. Dupliciter homines attrahuntur ad bonam vitam, quidam etiam per speciem sanctitatis, alii per viam familiaritatis. Dominus autem & Joannes dividerunt sibi duas vias: Joannes, imò Dominus per Joannem elegit sibi viam austeritatis, pro se elegit viam lenitatis.

5. Impedimentum retardans lucrum animarum, est merces pro ministeriis spiritalibus, ideoque Sanctus Pater interdixit nostris omni mercede, precio, vel stipendio pro ministeriis & laboribus quibusvis etiam eleemosynarum nomine accipiendi, tum ut Hæreticus, Sacerdotes pro sacrificiis & indulgentiis pecunias acceptantes, cavillatibus os obstrueret, tum ut non muneribus corrupti, vel pecuniâ, sed plenissima libertate nostri cum proximis versari possent.

6. Impedimentum obmovent negotia secularia; quare ne hæc nos implicarent, relegavit ac vetuit nostris, secularium negotiorum, quæ ad rationem, ut vocant, statum, pertinent, quæ sunt connubia, pacta, fœdera, & bella Principum, aliæque etiam propinquorum negotia & litium tractationem; ne per hæc in auxilio spirituum animarum impedirentur, & tempus nobilissimum in illis tereretur: Solent enim ea dies integros absumere, verb. grat. adeundo, consulendo, mendo, excitando Advocatos, Procuratores causarum, Judices, Patronos, &c.

Septimum & grande Impedimentum Societati causaturæ erant Prælatû, Episcopatus, aliæque dignitates; ad hoc amollicendum S. P. N. omnium maxime nostris dignitatum Ecclesiasticarum admissionem prohibuit, ad quas repudiandas, voto speciali, Professos obstringendos sanxit, nisi quempiam ad eorum acceptationem contingeret præcepto sub culpa mortali, à summo Pontifice adigi. In quo non ea solum Ignatio causa fuit, quòd Societatis homines ex propria Instituti ratione, ad diversa loca peragrandæ & vitam in quavis mundi plaga agendam obligatos, contingeret ita ad certam Ecclesiam & Diocesim alligari; sed vel maxime, quia primariis sui cœtus capitibus ad Insulas promotis, veluti flore suo ac vigore orbatam, necesse foret emarcescere, perinde ac si è corpore laboribus improbis destinato, evaporent Spiritus maxime vivaces, quibus se vegetat

vegetat & agit. Ut taceam ingens ambitionis in Societate periculum, præ quam in aliis religionibus, ad ejusmodi dignitates, ædificatio disciplinæ, fastidio munerum, opinione propriæ talentis suis inferiorum, frustratione gradus Professorum, doctrinæ, & nobilitatis stimulo, quæ in obsequio Principum passim versantibus proniora captatu essent. Et licet pauci illis honoribus potirentur, non pauci tamen ad eos grassarentur. Prout videmus in aulis Principum; si vel unus ad ejusmodi fortunatas Insulas applicuerit prospere, sexcentos navem boni spei conscendere, & licet in eorum oculis navim alii toridem frægerint. Semel autem vela ejusmodi auris pandentes, ministeria sibi domi deligere contendunt, neque admittent, nisi sublimè ac splendidum, quo nominis auctoritatem concilient, cujusmodi sanè non erunt fidei Christianæ & Grammaticæ rudimenta pueris tradere, nosocomia & carceres visere, dicere ad servitia, pagos, villas, montana pedes concurrere, in alias regiones, ubi spe improbâ excidere necesse sit, demigrare, & alia quam plurima, quorum vicissitudine vix ullum eximi in Societate contingit.

Hæc si bene perpendamus, admirari debemus admirandam Sancti Patriarchæ nostri sanctitatem & sapientiam, gratiæque DEO agere, eumque colaudare quod tantam Sancto Patri sapientiam impertitus fuerit, qua omnia hæc gravissima impedimenta à Societate removerit, quibus non amoris, si-

nem Societatis, qui est propria & aliena salus, & perfectio nequaquam obtineri potuisset.

II. Vidimus quæ Sanctus Fundator impedimenta à sua Societate proscripserit, nunc videamus, quæ media suggererit, quæ arma ad bellanda prælia Domini suppeditarit ad finem præfixum allequendum, ut scilicet primò nos ipsos perficiamus, ne fortè cum aliis prædicaverimus, ipsi reprobi efficiamur; deinde perficiamus alios ad hunc finem geminum.

1. *Primum medium*, quod S. P. suppeditavit nobis, DEO illuminante est oratio mentalis, cui quotidie ante alias omnes occupationes horam solidam impendimus: & hanc S. Pater noluit sistere in dulci quadam & speculativa celestium contemplatione, in qua veluti scopo sanctè alii religiosi conquirebant; sed orationem maxime præcticam præscripsit, quâ in affectiones mentis, ordinem rectè agendi præcipue turbare & solitas, DEO & rationi perfecte subigendas incumbamus, & eam ad animum in actiones cum proximo exacuendum dirigamus.

2. *Alterum medium* est conscientia discussio, nam ad finem eundem collimari iussit duplex quotidie examen conscientia, ut defectus in perfectione propriâ & in conversatione cum proximo admissos corrigere, atque ita & nos & proximos melius perficeremus; quibus accedit examen particulare, ad defectum unum post alterum facilius funditus extirpandum,

pandunt, virtutemque unam post alteram inferendam.

3. *Tertium medium*, est crebra & varia recollectio animi: nam huc dicitur, triduanas quovis semestri, octiduanas quolibet anno, & subinde mensuras recollectiones seu exercitia, quibus omnibus ad naturæ impetus coercendos, affectus & passiones frenandas, iudicium & voluntatem frangendam collimare suos voluit, ut sine periculo salutis propria, alienis malis mederi possent, ne alioqui instar pedamenti aut stipitis adminiculando frugiferis vitibus, ipsimet inarescerent, ignique aeterno fervarentur.

4. *Quartum medium* convenientissimum est biennium Novitiatûs, præter morem aliorum Ordinum, ut solidius mortificationis, orationis & virtutum fundamentum collocarent, aliisque tutius juvare possent. Quam multi enim ahuc sunt in virtute, post primam annum debiles, qui certè non absque periculo, vel sine cum exiguo fructu cum proximis agerent. Deinde post studia & doctorem, addidit annum tertie probationis, in quo tanquam in schola affectus, tepesfactum per studia spiritum instaurarent, atque accenderent, ac deinde ad agendum cum proximo inflammati penitus emittereatur, omnibusque, quibuscum agerent, ignem injicerent.

5. *Quintum medium* omnino necessarium, studia disciplinarum, quæ ita exigit S. Fundator, ut sine illis ad professionem admitti neminem voluerit, nisi excellenti humanâ Divinâque sapientia imbutum, videbat enim haud

posse citri propria tutæ periculum idoneos fieri, qui ad omne genus hominum, in quamlibet mundi plagam mittantur (quod proprium est Professis) nisi penes eminentem virtutem excellenti simul doctrinâ fulgeant: prout experimento edocta agnovit S. Theresia, dicere solita, si Confessarius eligendus esset, aut magnæ Sanctitatis, sed exigua doctrinæ, aut e contra eximia sapientiæ cum minori virtute, hunc à se præferendum: Didicit id Ignatius ex ipsius Salyatoris exemplo, qui vetuit Apostolos ante in mundum universum dispergi ad mortalium conversionem, quàm imbuerentur spiritus ex alto, & cum ejus supervenientis in se virtute acciperent unâ omnem sapientiam & scientiam loquendi magna lilia Dei.

6. *Sextum Medium* aptissimum fuit, consilium illud admirabile & sine ullo priore exemplo, constituendi suam religionem, non ex solis Professis, sed diversis graduum statibus, Coadjutorum tam spiritualium quàm temporalium, & Scholasticorum: quorum isti, tamen per vota simplicia veri Religiosi, ex causis tamen justis ab iis absolvi & à Societate dimitti possint.

Quemadmodum inter Christi Domini sectatores non omnes fuere Apostoli, sed quidam etiam velut Apostolorum, sub nomine Discipulorum, Coadjutores. Quæ licet ab institutis aliorum Ordinum adeo diversa, & Canonibus vetustis contraria, cum Concilio Tridentino summopere probarentur Pontifices: & juxta Divinæ vocatio-

nis dispositionem emanasse pronuntiavit Gregorius XIII, in Bulla: Quæcunque.

Quam præclaram verò medium sit dimissio, qua incorrigibiles & scandalosi, velut cadavera à Societate emittuntur, docet experientia. Unde illud Sapientissimi, cujusdam sanctissimæ Religionis Præpositi Generalis responsum fuit, dum rogatus, quem inter Ordines Religiosos municissimum putaret adversus detrimenta primigenii vigoris? Societatem Jesu nominavit, ut quæ optimum quemque retineret, non sinendo ad dignitates Ecclesiasticas abstrahi, & deterrimum quemque ac reprobum è gremio suo ejiciendi potestatem haberet.

7. *Septimum* illudque excellentissimum *Medium* est prompta obedientia: voluit enim S. Ignatius alumnos suos semper in procinctu stare, ad capeffendas quocunque gentium missiones pro vocationis nostræ munere & Instituto: quemadmodum in militia moris est, ut ad occurrendum quovis loco & tempore hostibus parati armatique stent. Ita Professos obstringi voluit sine omni viatico provolare ad extremas orbis regiones, quoties Vicarius Christi annerit. Et hanc voluit nostram esse tesseram: *Ab aliis Religiosis Ordinibus patiamur facilius nos superari jeuniis, vigiliis, & ceterâ cultûs vultusque asperitate; sed verâ & perfectâ obedientiâ abdicatiôneque voluntatis & judicii maxime velim esse conspicuos, quicunque in hac Societate Deo Domino nostro deservimus;* Scribit

in Epist. de Obed. Taceo media alia, quibus prius nos perficimus, uti sunt 1. Exhortationes, conferentiæ, exhomologeses, Synaxes, colloquia spiritalia, lectio ascetica, instructio privata. 2. Media ad salutem & perfectionem proximi, ut sunt doctiores, conciones, catecheses, colloquia, Sacramenta pœnitentiæ & comunions, exercitia, &c.

Hæc & alia plura præstantissima sãvè media sunt à Deo S. P. N. inspirata, & ab hoc Societati universæ communicata, ut asserit Gregorius XIII. in Bulla: *Quanto fructuosius*: Spiritum S. media tam præclara, maximeq; opportuna S. Sedis ministerio Sociis Ignatii tribuisse atque confirmasse. Ea verò in dubium revocare, impugnare directè vel indirectè, vel enervare sub pœna excommunicationis lata sententia prohibuit Gregorius XIV. constitutione *Ecclesiæ Catholicae*.

Quapropter Deo & S. P. N. gratias immortales referamus. 1. Quod impedimenta tam varia sustulerit, quæ nos summè in propriâ alienaque salutis ac perfectionis studio retardassent. 2. Ingentes quoque eidem gratias agamus, quod media tam præclara, tam opportuna & necessaria nobis communicariint, & statuamus, ne minus grati simus, iisdem litentè uti ad finem Societatis, ad propriam alienamque salutem & perfectionem consequendam, ad magni Dei ac Domini nostri honorem & gloriam. Amen.

REGULA